

ถอดบทเรียน: เพื่อการเรียนรู้และพัฒนา การจัดทำโครงการฝึกอบรมยุวชนมหิดลสิ่งแวดล้อม

ณ ศูนย์การศึกษา วิจัย และถ่ายทอดเทคโนโลยีสิ่งแวดล้อม และ
ทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อการจัดการลุ่มน้ำอย่างบูรณาการในพื้นที่ภาคเหนือ
(ศูนย์ลำปาง)

โดยให้เจ้าหน้าที่ทบทวนแผนงานและกระบวนการที่ดำเนินงานว่าเป็นอย่างไร กระบวนการเป็นไปตาม
แผนตามที่คาดหวังบ้างหรือไม่ อะไรไม่เป็นไปตามแผน เพราะอะไร (แบ่งเป็นแต่ละด้าน ด้านกิจกรรม
วิชาการ ด้านบริการและสันตนาการ)

ด้านกิจกรรมวิชาการ

กระบวนการ/กิจกรรม

1. ประสานงานและส่งโครงการให้กับอาจารย์ทราบและพิจารณาจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับ
วัตถุประสงค์
2. ประสานงานการเตรียมวัสดุอุปกรณ์ สารเคมี เพื่อใช้เป็นสื่อในการจัดกิจกรรม
3. จัดสถานที่จัดกิจกรรมตามคำแนะนำของอาจารย์
4. อาจารย์และวิทยากรดำเนินตามแผนการจัดกิจกรรม ดังนี้
 - 4.1 กิจกรรม “ชีวิตกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม” (สำรวจพืชและสัตว์รอบศูนย์ฯ)
โดย รศ.ดร.รัตนวัฒน์ ไชยรัตน์ ดร.กมลภรณ์ คนองเดช
 - 4.2 กิจกรรม “ปลูกพืชวิเศษพันธุ์” โดย ดร.มณฑิรา ยุติธรรม และ ดร.บรรณารัตน์
ปรีดาสุทธิจิตต์
 - 4.3 กิจกรรม “อุดรธานีวิเศษพันธุ์” โดย ดร.กฤษฎาพันธ์ ผลากิจ และ ดร.กมลภรณ์
คนองเดช
 - 4.4 กิจกรรม “ลมพัดและหัวใจสุริยา” โดย ดร.กันต์ ปานประยูร
 - 4.5 กิจกรรมบรรยาย “ชีวิตสัมพันธ์ธรรมชาติวิทยาและสิ่งแวดล้อม” โดย อาจารย์
นายแพทย์รังสฤษฏ์ กาญจนะวานิชย์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
 - 4.6 กิจกรรม “เปิดโลกพงไพร” เดินป่าศึกษาธรรมชาติ ณ อุทยานแห่งชาติดอยง
 - 4.7 กิจกรรม “ชีวิต สิ่งแวดล้อม ศาสนา วัฒนธรรมและประเพณี”
โดยพระครูสาทรพัฒนพิศาล เจ้าอาวาสวัดบ้านเหล่า ณ วัดบ้านเหล่า ต.สบปราบ อ.สบ
ปราบ จ.ลำปาง

ทุกกิจกรรมเป็นไปตามที่คาดหวัง

ด้านบริการ

กระบวนการ/กิจกรรม

1. การประสานงานกับวิทยากรที่มาร่วมงาน
2. การประสานกับแขกผู้มีเกียรติมาร่วมงานพิธีเปิด
3. การบริการด้านลานจัดกิจกรรม
4. การบริการด้านห้องประชุม
5. การบริการห้องพัก
6. การบริการด้านโสตทัศนอุปกรณ์
7. การบริการด้านอาหาร ของว่าง และเครื่องดื่ม

มีบางกิจกรรมที่ไม่เป็นดังที่คาดหวัง

ด้านสนทนาการ

กระบวนการ/กิจกรรม

1. กิจกรรมละลายพฤติกรรม
2. กิจกรรมเกม
3. กิจกรรมบันทึกการเรียนรู้
4. กิจกรรมรับน้องผูกข้อมือนิ้ว

เกินเป้าหมายที่วางไว้

1. สิ่งที่เราคิดว่าเราทำได้ดี เป็นที่เชิดหน้าชูตา มีอะไรบ้าง และเพราะเหตุใดทำให้ทำได้ดี

สิ่งที่ทำได้ดี

- การได้เปิดโลกทัศน์ให้กับเยาวชนได้มาศึกษา และเรียนรู้สิ่งแวดล้อมรอบตัว และบางคนเป็นการเข้าร่วมโครงการแบบค้างคืนเป็นครั้งแรกของชีวิต
- กิจกรรมสนทนาการของนักศึกษาพี่เลี้ยง
- การทำความสะอาดอาคารบ้านพักเยาวชน
- การทำงานร่วมกัน
- การทำให้บุคคลภายนอกรู้จักศูนย์ฯ ลำปาง
- การทำงานที่สำเร็จลุล่วง
- สามารถจัดงานได้บรรลุตามวัตถุประสงค์
- กิจกรรมสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ปัจจัยที่ทำให้ทำได้ดี

- กิจกรรมที่สร้างความสนใจให้กับเยาวชน เช่น การไปเดินศึกษาธรรมชาติ ณ อุทยานแห่งชาติดอยจาง กิจกรรมสนทนาการของนักศึกษาพี่เลี้ยง และกิจกรรมวิชาการด้านอื่นๆ
- ความสามารถของนักศึกษาพี่เลี้ยง
- เจ้าหน้าที่ทุกคนให้ความร่วมมือกันทำความสะอาด
- เจ้าหน้าที่ทำงานร่วมกันดี
- การมีกิจกรรมที่สนุก และเจ้าหน้าที่ทุกคนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม
- การมีส่วนร่วมและความสามัคคีของเจ้าหน้าที่ของแต่ละท่าน ซึ่งเสียสละเวลาส่วนรวม ซึ่งกิจกรรมครั้งนี้มีการทำต่อเนื่องเพื่อความสำเร็จจึงต้องทำนอกเวลาราชการ
- ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานทั้งภายในและภายนอกเป็นอย่างดี
- ความสามัคคี
- รับผิดชอบต่อภาระหน้าที่

2. ข้อเสนอแนะวิธีการปฏิบัติงานต่อไปนี้ให้ดีขึ้น

งานที่จะทำให้ดียิ่งขึ้น ต้องทำ มีดังนี้	เครื่องมือและกลไก ที่ต้องการ เพื่อสนับสนุนให้ทำงานได้ดี ยิ่งขึ้น คือ
<ul style="list-style-type: none"> -การประชาสัมพันธ์และการประสานงานกับวิทยากรรวมทั้งแขกผู้มีเกียรติที่มาร่วมงานพิธีเปิด-ปิดโครงการ -น้ำที่บ้านพักรับรองเยาวชน -ทำความสะอาดให้ดีขึ้นและรวดเร็วทันเวลา -งานดูแลและจัดสถานที่ -ปรับปรุงระบบไฟฟ้าให้มีแสงสว่างมากขึ้น -แบ่งหน้าที่รับผิดชอบ -มีความสามัคคีและเสียสละ -ระบบสาธารณสุขที่ปลอดภัยที่มีความพร้อม -จัดเตรียมอาคารสถานที่ และระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน -มีกิจกรรมหลักไม่ควรมียกกิจกรรมอื่นมาแทรก 	<ul style="list-style-type: none"> -เจ้าหน้าที่ช่วยติดต่อประสานงานทางอีเมลและโทรศัพท์ ซึ่งเป็นช่องทางที่มีประสิทธิภาพมากที่สุด -การติดตั้งเครื่องกรองตะกอนน้ำให้ใส และล้างบ่อพักน้ำให้สะอาด -อุปกรณ์ทำความสะอาดมีน้อย เช่น ไม้ปัดฝุ่น ไม้ถูพื้น ผ้าถูพื้น -ต้องการผ้าที่เหมาะสมกับการคลุมกระถางต้นไม้ที่ตกแต่งเวที -ติดตั้งไฟเพิ่มขึ้น เพื่อความปลอดภัย -มีการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในทีมบริหารงาน -สื่อ อุปกรณ์ต่างๆ ที่จำเป็นในการเตรียมงาน -งบประมาณและบุคลากรในการปรับปรุงอาคารสถานที่ และระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน -อุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมยังไม่เพียงพอและสถานที่ในการจัดกิจกรรมยังไม่พร้อมต่อการจัดค่ายควรมีการปรับปรุง

3. ปัญหาอุปสรรคที่เกิดขึ้นระหว่างการปฏิบัติงาน พบปัญหาและอุปสรรคดังนี้

ปัญหา อุปสรรค	เป็นข้อจำกัดตรงไหน/ส่งผลอย่างไรบ้าง	แนวทางการแก้ไข
นักเรียนที่เข้าร่วมโครงการต้องการกลับบ้าน	วัยของผู้เข้าร่วมโครงการเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษา จึงทำให้พ่อแม่ผู้ปกครอง และครูของเยาวชนบางคนต้องมาดูแลที่ศูนย์ตลอดการจัดกิจกรรม ส่งผลให้นักเรียนคนอื่นคิดถึงผู้ปกครองด้วย	เจรจากับผู้ปกครองและครู ขอให้เยาวชนเข้าร่วมโครงการก่อน หากต้องการกลับบ้านก็อนุญาตให้กลับบ้านได้ อย่างไรก็ตาม เยาวชนที่มาลงทะเบียนทุกคนได้เข้าร่วมกิจกรรมจนจบโครงการ
สายชำระแตกหัก ทำให้น้ำรั่วขณะที่มีเยาวชนเข้าพัก	สายชำระมีอายุการใช้งานนานแล้ว	เปลี่ยนสายชำระให้ใหม่
การเตรียมงานต้องการให้มีคนเพียงพอกับปริมาณงาน	ปฏิบัติงานแต่ละงานได้ไม่เต็มที่	พยายามช่วยกันทำงานให้เรียบร้อยตามสมควร
ในวันเตรียมงานไม่มีรถที่ขนของที่เช่าจากหน่วยงานภายนอก และแรงงานไม่เพียงพอกับปริมาณงาน	บุคลากรมีน้อย ไม่มีรถขนของ	จ้างรถบุคคลภายนอก
ในวันงานน้ำไม่พอดื่ม พาหนะในการเดินทางไปร่วมกิจกรรมของเจ้าหน้าที่	ใช้รถส่วนตัวของเจ้าหน้าที่ในการเดินทาง ซึ่งกระทบต่อรายจ่ายของเจ้าหน้าที่ที่เพิ่มขึ้น	ควรต้องมีพาหนะใช้ในการเดินทางของเจ้าหน้าที่ เพื่อความสะดวกรวดเร็วในการปฏิบัติงานร่วมกัน
ปัญหาน้ำที่ใสในกิจกรรม อาคารที่พักมีสภาพค่อนข้างเก่า สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานมีไม่ครบ	ขอจำกัดด้านกายภาพและงบประมาณ	ขอจัดสรรงบประมาณปรับปรุงอาคารสถานที่ และระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน
การแบ่งงานยังไม่ชัดเจน	ภาระงานไปตกที่คนๆเดียว	แบ่งงานให้ชัดเจนขึ้น

4. ข้อเสนอแนะที่ควรต้องจัดการ ทั้งในด้านการเปลี่ยนแปลง/ปรับปรุง มีดังนี้

สิ่งที่คิดว่าต้องเปลี่ยนแปลง	สิ่งที่คิดว่าต้องปรับปรุง	เหตุผล เพราะอะไร
-วิดีโอแนะนำมหาวิทยาลัย และคณะ	-ต้องการให้เป็นภาษาไทย	-แขกผู้มีเกียรติและผู้เข้ารับการอบรมที่มาร่วมในพิธีเปิดจะได้เข้าใจเนื้อหาในวิดีโอที่ต้องการจะนำเสนอ
-เพิ่มหลอดไฟในบ้านพัก	-ไฟถนนระหว่างอาคารบ้านพักและอาคารทำกิจกรรม และไฟทางเดินเข้าอาคาร	-ให้ถนนและทางเดินสว่าง ปลอดภัยกับเยาวชน
	-สถานที่และภูมิทัศน์	-ต้องการให้สถานที่ที่เวทีและในอาคารสวยงาม โดยเพิ่มไม้ดอก
	-แสงสว่างภายในศูนย์ไม่เพียงพอ	-เพิ่มแสงสว่างเพื่อความปลอดภัยของบุคลากรและเยาวชน
-อาคารสถานที่ และระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน	-อาคารสถานที่ และระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน	-อาคารที่พักมีสภาพค่อนข้างเก่า สิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานมีไม่ครบ และไม่ทันสมัย
-การแบ่งภาระงานให้ชัดเจน	-สถานที่	-สถานที่ยังไม่พร้อมต่อการเข้าค่าย
-ไม่มีกิจกรรมอื่นใดมาแทรก	-ระบบการทำงาน	-การแบ่งภาระงานไม่ชัดเจน

5. สิ่งที่ต้องทำ / จำเป็นต้องทำ/ อยากจะทำ เพื่อทำให้งานมีประสิทธิภาพมากขึ้น คือ

สิ่งที่ควรจะต้องทำ	สิ่งที่จำเป็นจะต้องทำ	สิ่งที่อยากจะทำ
-ติดต่อกับครูโรงเรียนใกล้เคียงศูนย์ฯ อ.สบปราบ ให้นำนักเรียนมาเข้าร่วมโครงการให้ครบตามจำนวนที่กำหนดไว้	-ชี้แจงเจ้าหน้าที่ทุกคนให้เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองและคนอื่น เพื่อให้การทำงานเป็นไปอย่างมีระบบ ไม่ซ้ำซ้อน และใช้ศักยภาพของตนเองได้อย่างเต็มที่	-การเข้าไปประชาสัมพันธ์โครงการที่โรงเรียน
-ห้องพักควรทำความสะอาดทุกวัน	-ทำความสะอาดบริเวณหน้าเวทีและลานกิจกรรม	-ทำความสะอาดห้องน้ำให้สะอาดยิ่งขึ้น
-ปรับปรุงอาคารสถานที่ และระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน	-ปรับปรุงอาคารสถานที่ และระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน	-อยากเป็นพี่เลี้ยงของเยาวชนที่มาเข้าร่วมโครงการ
-ประชุมวางแผนการจัดกิจกรรมและขั้นตอนการดำเนินงาน	-วางแผนการจัดกิจกรรม	-ปรับปรุงอาคารสถานที่และระบบสาธารณูปโภคพื้นฐาน
-วางแผนแบ่งภาระงานรับผิดชอบของแต่ละส่วนงาน	-วางแผนการทำงาน	-ปรับปรุงสถานที่เพื่อรองรับการเข้าค่าย
-ประสานกับส่วนงานที่เกี่ยวข้อง		

6. ความพึงพอใจ/ ไม่พึงพอใจ

ความพึงพอใจ

กิจกรรมสันทนาการของนักศึกษาพี่เลี้ยง
เยาวชนที่เข้าร่วมโครงการได้รับความรู้และความรู้สึกที่
ดีต่อการจัดโครงการในครั้งนี้
ความร่วมมือของบุคคลากรที่ทำให้การจัดโครงการ
สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

การที่โครงการฝึกอบรมผ่านไปอย่างดี

พอใจที่โครงการสำเร็จ ผ่านไปได้ดี

โครงการที่ผ่านมามีความสำเร็จ เพราะทุกคนให้ความ
ร่วมมือเป็นอย่างดี

การมีส่วนร่วมของเจ้าหน้าที่ทุกคน ซึ่งทุ่มเทแรงกาย
แรงใจ เพื่อให้งานสำเร็จ และทำให้เห็นถึงความสามัคคี
ของเจ้าหน้าที่ทุกคน

การดำเนินงานและกิจกรรมของพี่เลี้ยง

ไม่พึงพอใจ

การจัดงานพร้อมกันหลายโครงการ ทำให้การ
ดำเนินการแต่ละโครงการปฏิบัติได้ไม่เต็มที่ เนื่องจาก
ข้อจำกัดของจำนวนบุคคลากรที่เตรียมงานและข้อจำกัด
ของสถานที่ที่ต้องปรับปรุงเพื่อให้พร้อมรับรองเยาวชน
ที่มาเข้าร่วมโครงการ

ไม่ควรจัดกิจกรรมพร้อมกันทั้ง 2 ศูนย์ เนื่องจาก
บุคคลากรไม่เพียงพอ จึงทำให้การดำเนินงานเกิด
ปัญหาด้านบุคคลากรไม่เพียงพอและทำให้เห็นถึงปัญหา
การทำงานอื่นๆ ตามมา

ภาระงานยังไม่ชัดเจน

มีกิจกรรมอื่นแทรกจึงทำให้นานไม่ค่อยสมบูรณ์

ขอบคุณผู้ร่วมถอดบทเรียน

1. นายสุภาพ สิงคสิประภา วิศวกรไฟฟ้า
2. นางสาวสารทิ มะโนวัน เจ้าหน้าที่บริหารทั่วไป
3. นายพงศัวัช โค้วศิริโรจน์ วิศวกร
4. นางสาวณัฐญาภรณ์ ศรีบุญปวน เจ้าหน้าที่วิจัย
5. นางสาวกนกกาญจน์ ชำนาญ นักวิชาการศึกษา
6. นายจตุพร หลวงตุ้ย ผู้ช่วยช่าง

7. นางวรรณ อาจแก้ว แม่บ้านศูนย์ฯ ฆาลาด
8. นางพวงรัตน์ แสนคำร้อย แม่บ้านศูนย์ฯ สบปราบ
9. นางบุญ เครือสุวรรณ คนสวน ศูนย์ฯ สบปราบ
10. นางบุญเพ็ง ใจสุข คนสวน ศูนย์ฯ สบปราบ
11. นายทองอยู่ อินจร คนสวน ศูนย์ฯ สบปราบ

